تشریفات آزاد است. ورزشکاران نیز از ورودی مخصوصی در شرق استادیوم وارد سرویس‌های بهداشتی و رختکن‌های مخصوص خود شده و از زیرزمین و از طریق راهرو مخصوصی در دو طرف، وارد زمین مسابقات می‌شوند که هیچ گونه تلاقی‌ای با راه‌های مردم و تشریفات ندارند.

استادیوم تختی فعلی و فرح آباد سابق در منطقه شرق تهران در دامنه کوه‌های شرقی پایتخت (قصرفیروزه، سلیمانیه، افسریه و فرح آباد) واقع شده و نسبت به مرکز تهران حدود ۳۰۰ متر اختلاف سطح دارد. این ورزشگاه به تمام شهر تهران- از پالایشگاه شهرری تا شمیرانات و به طرف غرب تا فرودگاه مهرآباد- دید باز و کاملی دارد. از نظر مهندس درویش آرشیتکت خوش‌ذوق این ورزشگاه هوای این ناحیه همیشه صاف و سالم بوده و مناسب‌ترین محل تهران برای فعالیت‌های ورزشی است. آقای درویش تمام پارکینگ‌ها را در خارج از حصار فعالیت داخلی استادیوم پیش‌بینی کرده و در سه نقطه شمال و غرب و جنوب استادیوم منظور کرده است. تمام پارکینگ‌ها ردیف‌بندی و باغچه‌بندی و درختکاری شده و حرکت اتومبیل سواران فقط در جهات تعیین شده امکان‌پذیر است. همچنین در مقابل هر پارکینگی باجه مخصوص بلیت فروشی به تعداد کافی قرار گرفته که جمعاً به پنجاه کیوسک می‌رسد. همچنین ورودی تماشاگران طوری طراحی شده که از وقوع بازارسیاه بلیت فروشی جلوگیری کند. آنها طوری تعبیه شده‌اند که بعد از کنترل و ورود تماشاگران به استادیوم، دیگر راه بازگشت و امکان فروش بلیت ندارند. همچنین خروجی‌های عریضی برای پایان مسابقه در نظر گرفته شده که عرض آنها در مجموع ۱۴۰ متر است و می‌تواند در پنج دقیقه، سی هزار تماشاگر را از ورزشگاه تخلیه کند. در طراحی پارکینگ‌ها این نکته نیز مد نظر قرار گرفته که هنگام خروج جمعیت، امکان کشش خیابان‌های اصلی محفوظ بماند و منجر به راهبندان در راه‌های اصلی نشود.»

ورزشگاه بزرگ فرح آباد شرق تهران در روی دامنه تپه های مشرف به قصر فیروزه ساخته شده واز سالم ترین هوا برخوردار بوده ومناسب ترین محل برای ورزشگاه میباشد

پس از طراحی ساختمان ورزشگاه بزرگ فرح‌آباد در سال بعد مهندسان آرشیتکت آلمانی طرح مشابهی را برای استادیوم مونیخ طرح ریزی کرده‌اند.

نمای غربی ـ ورودی اصلی باستادیوم

ورزشگاه شرق تهران طوری طراحی شده بود که برای سایه اندازی به جایگاه تماشاگران، پوششی سایه دار که بتواند دو سوم جایگاه را زیر سایه خود بگیرد ساخته شده و هزاران هزار تماشاگر بدون ناراحتی از تابش آفتاب به تماشای بازی‌ها بپردازند. همچنین در زیر پلکان سکوهای تماشاگران و با استفاده از عناصر مختلف استخوان‌بندی ورزشگاه، یک زیمنازیوم سرپوشیده بزرگی با سقف کابلی طراحی شده که حدود ۴ متر از سطح همکف بالاتر قرار گرفته و برای تمرین ورزش‌هایی از قبیل شمشیربازی، ژیمناستیک، کشتی، بوکس، والیبال و بسکتبال منظور شده بود.

۲

مهندس جهانگیر درویش فرزند سعدالله خان درویش- از مبارزان نهضت جنگل- بعد از آنکه در خرداد سال ۱۳۴۵ از سوی مملکت‌داران برای تهیه و تنظیم طرح استادیوم شرق تهران برگزیده شد در آن زمان‌ها با وجود فعال بودن در حوزه معماری ایتالیا هنوز به شدت جوان می‌نمود. سفارش دهندگان استادیوم شرق در واقع این پروژه را با توجه به نیازهای آتی ابرشهر در حال گسترش تهران انتخاب کردند تا نه تنها برای جوانان مناطق شرق پایتخت بلکه به ویژه برای ورزش بانوان مکان مناسبی تهیه شود. پیشنهاد ساختن استادیوم فرح آباد در خرداد به درویش واگذار و او از مرداد همین سال طراحی استادیوم را به مرحله اجرایی در آورد و از سال ۱۳۴۸عملیات ساخت آن را بعد از تحقیق‌ها و پژوهش‌ها و مشورت‌های بسیار با آرشیتکت‌های ایران و اروپا، آغاز کرد. استادیوم فرح آباد که برای بازی‌های آسیایی ۱۹۷۴ تهران تکمیل و به مرحله بهره برداری رسید در این گردهمایی تاریخی به عنوان دست راست ورزشگاه تازه تأسیس آزادی عمل کرد. جالب اینکه در همان زمان‌ها هم استادیوم فرح آباد با ورزشگاه معروف المپیک مونیخ مقایسه می‌شد. روزنامه اطلاعات در شماره هفتم شهریور ۱۳۵۳ خود از مهندس جهانگیر درویش خواست پیرامون وجوه مشترک فنی و معماری این دو ورزشگاه ایرانی و آلمانی سخن بگوید و او چنین خاطر نشان کرد که: «این وجوه تشابه چنان به هم نزدیک است که بعضی افراد به اشتباه تصور کرده‌اند که طرح ورزشگاه شرق تهران اقتباس از نقشه ورزشگاه بین‌المللی مونیخ شده است. در حالی که پرونده‌های امر و مصوبه مسئولان دولتی و نقشه‌های موجود در بایگانی سازمان‌ها بازگوکننده این حقیقت است که ورزشگاه فرح آباد تهران حدود سه سال زودتر از آنکه فکر ایجاد استادیوم المپیک مونیخ مطرح گردد تدوین شده است.» درویش می‌گوید «حدود دو سال پس از اتمام طرح استادیوم فرح آباد یعنی در سال‌های ۱۹۶۸ و ۶۹ طرح استادیوم مونیخ برای برگزاری المپیک ۱۹۷۴ به کنکور گذاشته شد و در سال ۱۹۶۸ در مجله BAUEN and WOHNEN مقاله‌ای در مورد اسکلت پوششی کابلی تحت عنوان استادیوم سی هزارنفری تهران به چاپ رسید. اصول طرح پوشش کابلی مونیخ درست نقطه مقابل طرح استادیوم فرح آباد بوده است.» مهندس درویش تفاوت‌های دو استادیوم را از نظر شکل هندسی، پیلون‌ها و سیستم نصب نیز مورد تحلیل قرار داده و درباره هزینه‌ها و مخارج و پوشش‌های دو ورزشگاه گفت «طبق اسناد المپیک مونیخ مخارج آن استادیوم به علت تغییرات و سیستم‌های انتخاب شده در حین اجرای کار حدود پنج برابر بیشتر تمام شده است و کلیه مصالح آن در آلمان و کابل‌ها از فرانسه تهیه شده‌اند اما در استادیوم شرق تهران اختلاف برآورد قیمت در سال ۱۳۴۶ و قیمت اجرای آن در سال‌های ۱۳۵۲ و ۵۳ کمتر از سه درصد تغییر کرده که آن هم به خاطر مصالح‌اش بوده است. کلیه مصالحی که در ایران قابل تهیه نبوده از ایتالیا و فرانسه آورده شده است.»

۳

استادیوم فرح آباد که در حالت نرمال گنجایش مقدماتی ۳۰۱۲۲ نفر را داشت و در عین حال می‌توانست در بازی‌های حساس چیزی حدود دو برابر آن را به صورت نشسته و ایستاده در خود جای دهد بعد از انقلاب به ورزشگاه تختی تغییر نام داد. در حالی که در ذهن سازندگان نخستین این استادیوم چیزی به عنوان الهام گرفتن از تاج همسر شاه جایگاهی نداشت، رسانه‌های یللی و تللی و شایعه ساز ورزش ایران در دهه‌های بعد در نهایت بی‌دقتی نوشتند که این ورزشگاه از شکل تاج همسر شاه ساخته شده و نیز از استادیوم مونیخ الهام گرفته است! در حالی که دو سال قبل از آنکه استادیوم مونیخ به فکر سازندگان آن خطور کند مهندس درویش طرح آن را نهایی و به تصویب رسانده بود. مجموعه ورزشی فرح آباد با حدود صد هکتار زمین، فضای مناسبی برای ورزشکاران حرفه‌ای و صرف اوقات فراغت اهالی شرق پایتخت بود؛ یک استادیوم کامل متشکل از یک زمین فوتبال چمن، یک پیست دوومیدانی از نوع تارتان، زمین شماره ۲، چهار زمین چمن تمرینی و دوازده زمین خاکی، شش زمین تنیس خاکی، سالن سرپوشیده با امکاناتی برای رشته‌هایی چون فوتسال، بسکتبال، والیبال، هندبال، ژیمناستیک و بدنسازی بانوان و نیز استخر و سونا.

با این همه می‌توان چنین گفت که نخستین ورزشگاه ساخته شده با سیستم کابلی در جهان اگرچه روی افکار کمال گرای مهندس ایرانی ساخته شد اما گفته می‌شود محاسبات پوشش فضا توسط فرانسوی‌ها و مدل‌سازی سیستم کابلی در دانشگاه ساری Surrey انگلستان و پلی تکنیک لندن انجام گرفت و سپس با کمک نیروی یدی مهندسین و کارگران الجزایری- که برای فرانسوی‌ها کار می‌کردند- عملیاتی شد. با این همه اما نوآوری‌های مهندس درویش چه در سامانه پوشش کششی و چه در استخوان‌بندی بتنی، نام او را در حوزه‌های بین‌المللی اعتبار بسیاری بخشید.
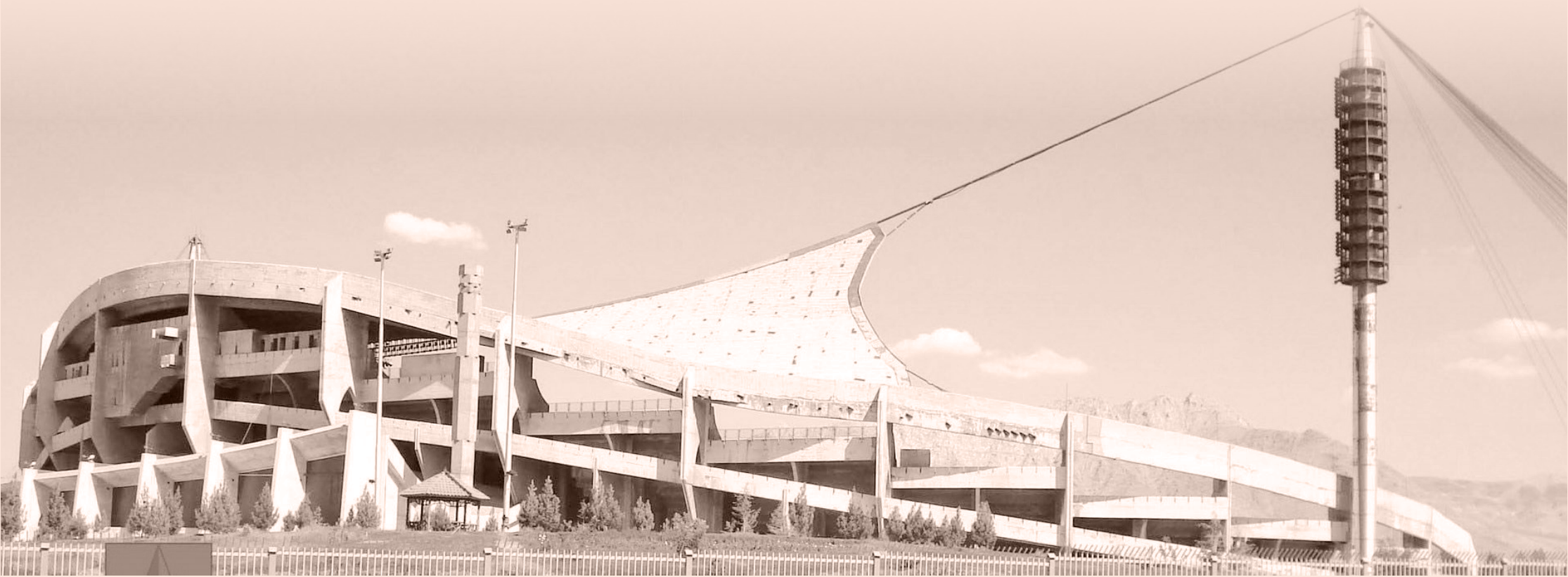
جهانگیر درویش پسر و نور دودیده سعدالله خان درویش -از مجاهدان نهضت جنگل- در بسیاری از وجوه ایده‌آلیسم حرفه‌ای خود نسب به پدر برده بود. حالا همان پسر بعد از رسیدن به کهنسالی درصدد نگارش و چاپ دوکتاب درباره پدر و استادیوم خودساخته‌اش فرح آباد برآمده تا نام هر دو را در تاریخ به ابدیت وصل کند. جهانگیرخان که در تابستان داغ ۱۳۱۲ در باغ بزرگ پدری واقع در ورامین - که بعدها کارخانجات قند در آنجا ساخته شد- به دنیا آمد بعد از آنکه تحصیلات مقدماتی خود را در البرز و هدف تمام کرد و دوره مقدماتی ۲ ساله معماری را در سال‌های میانی دهه سی در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران به پایان رساند آنگاه